

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בראשית

(חלק טו — שיחה ד)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת בראשית, כאיכו תשרי, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בראשית ז

ענין זה בשם האגדה – שלא כבפירוש „מן הגרוע“ שלא ציין בו את המקור לדבריו (אף שגם ענין זה נמצא באגדה?) – מובן שמפשוטות הכתובים אכן אין הוכחה שהביא זרע פשתן (ומקור הדבר הוא באגדה בלבד);

אבל כיון שהביא רש"י אגדה זו בפירושו על התורה, בהכרח לומר שזוהי (בלשון רש"י⁸) „אגדה המיישבת דברי המקרא“, היינו שיש כאן קושי בכתוב המתיישב על-פי אגדה זו ש„זרע פשתן היה“.

ב. והנה, בכמה מדפוסי פירוש רש"י נאמר לאחרי זה (בחצאי עיגול): „דבר אחר מפרי מאיזה שבא לידו לא טוב ולא מובחר“. ואע"פ שבדפוסים הראשונים של פירוש רש"י על התורה פירוש זה ליתא⁹ – הרי מובן שיש מקום גם לפירוש שני זה, ולכן ישנה אפשרות לגירסא כזו בפירוש רש"י.

תבא כו. ב. שם, י ועוד.

ע"ד הרמז כו' – ראה רא"ם (ועוד מפרשים) לרש"י כאן. כלי יקר. טעהמ"צ ושער המצות פ' קדושים. דרך אמת לזח"ג שם. ועוד.

(7) ב"ר שם (מן הפסולת). וראה רא"ם הנ"ל). ובפדר"א ותנחומא שם: (מן) מותר מאכלו. וראה רד"ל לפדר"א שם.

(8) לעיל ג. ת. ועוד. וראה רש"י לקמן פסוק ח. (9) ועד"ז בכת"י רש"י שתח"י. אלא שבאחדים מכת"י הגירסא ברש"י (במקום התיבות „מן הגרוע“): מן הזרע מן הבא לידו.

תתם שהוא פרי העץ ועיקרו פרי האדמה כו' – ואולי י"ל שג"ד הפשט אי"ז קושיא, וכמש"נ גם גבי הבל „מבכורות צאנו ומחליבתן“. ועד"ז בכ"מ. וראה לעיל הערה 5.

א. על הפסוק „ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'", פירש רש"י: מפרי האדמה – מן הגרוע ויש אגדה² שאומרת זרע פשתן היה.

הכרחו של רש"י לפרש שקין הביא „מן הגרוע“ מובן בפשטות (כמו שביאר הרא"ם³) – „דאם לא כן מה טעם ואל⁴ קין ואל מנחתו לא שעה?⁵“.

אבל צריך להבין הטעם שהביא רש"י את דברי האגדה ש„זרע פשתן היה“: למאי נפקא-מינה בפשוטו של מקרא אם מנחה זו „מן הגרוע“ היתה „זרע פשתן“ או מין אחר מפרי האדמה?

אמנם אין מקום לשאול מהי ראייתו של רש"י בפשוטו של מקרא ש„זרע פשתן היה“⁶, שהרי מזה גופא שהביא

(1) פרשתנו ד, ג.

(2) תיב"ע עה"פ. פדר"א פכ"א. תנחומא פרשתנו ט. זח"ג פו, רע"א. תקו"ז תנ"ט (קיב, א). וברא"ם [ועד"ז בתוד"ה הא בכובא ב"מ כה, א. תוס' רבנו פרץ, תוס' הרא"ש ושטמ"ק שם] הביאו בשם הב"ר, אבל בב"ר לפנינו (פכ"ב, ה) ליתא (וראה יפה תואר שם).

(3) וכ"ה בספר הזכרון לפרש"י כאן.

(4) פרשתנו שם, ה.

(5) ראה עוד ביאורים במפרשי רש"י וב"ר (שלמדין זה מלשון הכתוב „מפרי האדמה“). ואכ"מ.

(6) בשפ"ח כאן (בשם המהרש"ל), דקשה למה כתוב מפרי האדמה הי' לו לכתוב מן האדמה או מפרי העץ אלא שהביא פרי מדבר שהוא כמו האדמה כו' ע"ש. וצ"ע, שהרי הלשון „מפרי האדמה“* וכיו"ב הוא לשון הרגיל בתורה (ראה

* ביריעות שלמה (למהרש"ל) ד, טמכו מדכתיב מפרי האדמה ולא כתיב פרי האדמה אלא ר"ל מפרי

והטעם שלא הסתפק רש"י בפירוש הראשון – יש לומר: אם נפרש שחטאו של קין היה בכך שהביא „מן הגרוע“ – מפני מה סתם הכתוב „ויבא גו' מפרי האדמה“, ולא פירש שהיה הפרי „מהגרוע“ וכיוצא בזה (כשם שפירט הכתוב בסמוך במנחת הבל – „מבכורות צאנו ומחלביהו“¹⁰)?

ולכן הביא רש"י פירוש נוסף, שהמנחה אכן לא היתה „מן הגרוע“, אלא כלשון הכתוב¹¹ „מפרי (סתם), מאיזה שבא לידו לא טוב ולא מובחר“, וזו גופא היתה מהות חטאו – שלא דייק להביא מן הטוב והמובחר.

אלא שעפ"ז תמוה לאידך גיסא: בשלמא לפי הפירוש הראשון, שמנחתו היתה „מן הגרוע“, מובן מפני מה „אל קין ואל מנחתו לא שעה“ – כי ההבאה בדוקא מן הגרוע (אינה רק מעידה על חסרון אצלו בכבוד ה', המחייב שהמנחה תהיה מן הטוב והמובחר, אלא יתירה מזו –) היא היפך הכבוד, כי בכך מבזה הוא את מי שאליו מובאת המנחה¹²;

אבל, איך אפשר לומר שרק משום שקין לא השתדל להביא „מן הטוב ומן המובחר“ והסתפק במנחה סתם „מאיזה שבא לידו“¹³ – לא קיבל הקב"ה את מנחתו כלל, „ואל קין ואל מנחתו לא שעה“?

(10) פסוק ד.

(11) עפ"ז יומתק מה שהעתיק רש"י עוה"פ תיבת „מפרי“.

(12) להעיר ממלאכי (א, ו.ח. יב"ג): בווי שמי גו' תגישון עור גו' וניבו נבזה גו' הפסח גו'. – וה"ז מובן בפשטות (אף למי שלא למד עדיין מלאכי).

(13) ויל"ע בפרש"י וישלח לב, יד.

ג. וי"ל הביאור בזה:

רש"י אינו יכול להסתפק בפירוש „מן הגרוע“, מפני שפירוש זה קשה ביותר: בהבאת מנחה זו בא קין להביע הודיה לה, ואם כן, איך יתכן שהביא דוקא „מן הגרוע“¹⁴ – היפך המכוון של מנחה זו?

זאת ועוד: לאחר שראה קין כי „ואל מנחתו לא שעה“, אזי, כנאמר בכתוב¹⁵, „ויחר לקין מאד ויפלו פניו“ – ותמוה: האמנם לאחר שהביא את מנחתו דוקא מן הגרוע ציפה קין שמנחתו תתקבל! ועל כרחך צריך לומר, שאע"פ שמנחתו של קין היתה כזו שאינה ראויה להתקבל – עדיין היה מקום לכך שקין יטעה ויסבור שמנחתו צריכה להתקבל לרצונו¹⁵;

ועל זה ביאר רש"י ופירש בשני אופנים מה הביא קין למנחה: (א) „מן הגרוע“ – [„זרע פשתן היה“; (ב) [המנחה לא היתה מן הגרוע, כי אם] „מאיזה שבא לידו לא טוב ולא מובחר“ – כדלקמן.

ד. עפ"ז תתיישב גם קושיא בסדר הכתובים:

22 תחילה נאמר „ויבא קין גו' מנחה לה“, ולאחרי זה המשיך הכתוב „והבל גם הוא גו' וישע ה' אל הבל גו“, ורק לאחר מכן נאמר „ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר גו“ – ולכאורה, היה הכתוב צריך לומר „ואל קין גו' לא שעה“ מיד לאחר המסופר „ויבא קין גו'“

(14) כקושיית הגו"א כאן.

(15) להעיר מרמב"ן כאן: ויבא קין .. והבל הביא .. הבינו האנשים האלה סוד גדול מהקרבות והמנחות כו'.

מנחה לה" (וקודם הסיפור אודות הבל)!

ואפילו אם תמצוי לומר שרצה הכתוב לספר תחילה אודות הבאות שתי המנחות ורק לאחר מכן על אופן קבלתן – עדיין היה לו לומר תחילה „ואל קין גו' לא שעה" ורק לאחר מכן „וישע ה' אל הבל"16, בהתאם לסדר ההבאות.

בפשטות היה אפשר לומר בטעם הדבר17, שרק לאחר „וישע ה' אל הבל" („ירדה אש ולחכה מנחתו"18) – בעוד שבמנחתו של קין לא „ירדה אש כו" – הרגיש קין כי „ואל מנחתו לא שעה", וממילא „ויחר לקין גו'".

אבל על-פי הנ"ל יש לומר, שכיוונת הכתוב בכך היא לרמז שקיום „ואל קין גו' לא שעה" לאמיתו היה רק לאחר „וישע ה' אל הבל". שכן, בשעה שהביא קין את מנחתו עדיין היה מקום לטעות שאין בכך כל חטא, כנ"ל;

ורק משראה קין שהבל הביא „מבכורות צאנו ומחלביהו (ועל כן) וישע ה' גו", ואצלו לא היה כן – היינו שראה בבירור שהנהגתו לא היתה כדבעי – ואעפ"כ גם באותה שעה לא התחרט ולא עשה דבר לתיקון הנהגתו (על-ידי הבאת מנחה נוספת מן הטוב ומן המובחר וכיוצא בזה), הנה רק אז הדגיש הכתוב את התוצאה של חטא זה, „ואל קין ואל מנחתו לא שעה"19.

ה. כבר נתבאר בעבר פעמים רבות,

16) כקושיית האוה"ח עה"פ.

17) וכן משמע ברד"ק עה"פ.

18) רש"י עה"פ.

19) להעיר גם מאלשיך כאן.

שרש"י חיבר פירושו (גם) עבור „בן חמש" המתחיל זה עתה ללמוד „מקרא"20. ומזה מובן בנידון דידן, שמה שכתב רש"י „זרע פשתן היה", מבלי לבאר במה נשתנה פשתן למעליותא משאר מיני „פרי האדמה", הוא לפי שהדבר ידוע כבר ל„בן חמש".

וכפירוש רש"י לעיל: על הפסוק21 „שם האחד פישון" פירש רש"י (כפירושו השני), שנקרא (הנהר) בשם פישון – „שהוא מגדל פשתן". ומזה שנהר (ועוד זאת – הנהר הראשון) נקרא על שם הפשתן שמגדל, מובן שפשתן הוא דבר חשוב ביותר22.

ועפ"ז מובן טעם הקא-סלקא-דעתך של קין בהבאת מנחתו: קין סבר שמה שנוגע בעיקר הוא מין המנחה המובאת, שיהיה המין הטוב והמובחר שבמינים. ולכן בחר למנחתו בפשתן, שהוא דבר חשוב ומשובח; אך מתוך מין זה גופא הביא „מן הגרוע".

ובזה היה יתרון מנחתו של הבל, שמתוך המין שהביא למנחתו בחר „מבכורות (צאנו) ומחלביהו"23.

ו. אולם, פירוש זה עדיין אינו מובן,

20) אבות ספ"ה (כגירסת אדה"ז בסדורו).

21) ב, יא.

22) ראה גם מקץ (מא, מב), וילבש אותו בגדי שש" וברש"י שם „דבר חשיבות הוא במצרים" (וראה ב' הפירושים בבעלי התוס' (דעת זקנים והדר זקנים) ודבק טוב (הובא בשפ"ח) שם). וראה אברבנאל כאן: מפרי האדמה מוציא הפשתן שבו יכסה האדם ערומו. ולהעיר מזה שבגדי כה"ג ביוהכ"פ היו של בד (פשתן) – אחרי טו, ד. וראה משנה יומא (לד, ב) ע"ד גודל היוקר שלהם. וראה לקמן ס"ט.

23) הביאור בזה (ע"ד ההלכה) – ראה לקמן

סעיף זח.

מסתבר לומר²⁷ שרק משום שהביא קין מנחה סתם, ולא מן המובחר, לא קיבל הקב"ה כלל את מנחתו. ולכן נזקק רש"י לפירוש הקודם, וקבעו כפירוש ראשון ועיקרי.

ז. ומכאן יש ללמוד – מ„ענינים מופלאים“²⁸ (על-דרך ההלכה) שבפירוש רש"י – יסוד המבאר (דיוק לשון ב) דברי הרמב"ם:

פסק הרמב"ם²⁹: „הרוצה לזכות עצמו . . יביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו“,²⁴ והביא על כך את הכתוב³⁰ „כל חלב לה“, והוסיף כראיה – „הרי נאמר בתורה והבל הביא . . מבכורות צאנו ומחלביהן וישע ה' גו“. והנה, מדיוק הלשון „שבאותו המין שיביא ממנו“ משמע, שענין „כל חלב לה“ פירושו רק המשובח (המובחר) שבמין שרוצה אדם להביא, אבל לא שעליו לבחור (גם) את המין המשובח ביותר שבידו להביא.³¹

דממה-נפשך: מאחר שביקש קין להדר ולהביא מהמין המשובח, מפני מה הביא „מן הגרוע“ (שבמין זה)?

אין זו קושיא אלימתא, שהרי – כהמשך הכתוב לאחרי זה²⁴ – „לפתח חטאת רובץ ואלך תשוקתו“, היינו שהיצר הרע הוא ש„נתערב“ כאן והכשיל את קין בחטא;

אלא שזה גופא היה באופן של „לפתח חטאת רובץ“, היינו ששליטת היצר הרע²⁵ היתה באופן של „לפתח“²⁶ – מבחוץ: לא היה ביכולתו לפעול שקין לא יביא מנחה כלל, או שיביא על-כּל-פנים „מן הגרוע“ במינים; ולכן הכשילו במקצת בלבד – שיצא ידי חובתו בהבאת מין משובח בכללות, אבל „מן הגרוע“ שבאותו המין.

ואעפ"כ, כדי ליישב הדבר ברווח יותר, הביא רש"י (לכמה גרסאות, כנ"ל) פירוש שני – „מפרי, מאיזה שבא לידו לא טוב ולא מובחר“ – ולפי פירוש זה מובן בפשטות הטעם לסברת קין שהקב"ה יקבל את מנחתו.

[ומה ש„אל קין ואל מנחתו לא שעה“ הוא רק לפי שגם לאחר זמן, כאשר „הבל הביא גו' מבכורות צאנו גו' וישע גו“, לא התחרט קין ולא רצה לתקן הנהגתו].

ומאידך, גם פירוש זה מוקשה – והקושי בו גדול יותר מאשר בפירוש הראשון (עד שלרוב הגירסאות פירוש זה ליתא בפירוש רש"י) – שהרי לא

(24) פסוק ז.

(25) כפי הרמב"ן „לפתח ביתך חטאתך רובץ להכשילך כו“. אבל ברש"י מפרש (כת"א) „לפתח בקרב חטאתך שמור“. וראה תיב"ו ות"י.

(26) ראה גם כלי יקר עה"פ.

(27) ראה מלאכי שם.

(28) לשון השל"ה במס' שבועות שלו (קפא,

א).

(29) סוף הל' איסורי מזבח. הובא בשו"ע יו"ד סו"ס רמח (אבל בהשמטת הבבא ע"ד הבאת קרבן כו' והרא"י מהבל – וי"ל הטעם מכיון שאינו נוגע בזמן הזה*).

(30) ויקרא ג, טז.

(31) כדמוכח ג"כ מהא דביש לו כבש או עז איזה שירצה מקריב (סוף כריתות) – אף שקרבן צ"ל „מן היפה המשובח ביותר“, והרי רק כבש

(* אבל בב"י (לסו"ד שם) שהעתיק לשון הרמב"ם בשם אומריו – מובן שאין מקום לשינויים.

בהלכה זו כראיה בכלל לדין הנ"ל
(כנ"ל):

מזה שהבל הביא מנחתו מן המובחר
(„מבכורות . . ומחלביהו“) שבמין הצאן,
ולא הידר להביא ממין חשוב יותר
(מין הבקר)³⁶, ומאידך, קין בחר ממין
המובחר, פשתן – ואזי „וישע ה'
אל הבל (דוקא) . . ואל קין גו' לא
שעה (כלל)“ –

25 הרי מוכח שחיוב „כל חלב לה“
הוא להביא „מן היפה המשובח ביותר
שבאותו המין שיביא ממנו“, אבל לא
מהמין המשובח ביותר.

ח. אמנם, הא גופא טעמא בעי:
מהי המעלה במנחה „מן היפה המשובח
ביותר שבאותו המין“ על-פני מנחה מן
המובחר שבמינים?

שקושיית הש"ס „מי איכא חשיבותא קמי שמיא“
היא לא שאין צ"ל „גדולות במינן“ – שהרי צ"ל
„מיוחד שבעדרו“ (יומא לד, ב) – כ"א ש„לא
הי' לו להתפאר בכך“ (וראה לקו"ש ח"יב ע' 10
שזה"ג להערה 3).

אבל משם יש ללמוד רק בנוגע לדין שקרבן
צ"ל „מן המובחר“ (משנה מנחות רפ"ט. רמב"ם
ה' איסורי מזבח רפ"א, פ"ב ה"ח, רפ"ו ורפ"ז),
אבל לא בנוגע להזיז ד, כל חלב לה" שהוא
הידור נוסף, למי ש„רוצה לזכות עצמו כו" (ראה
בארוכה לקו"ש שם ע' 130 הערה 11 ובשוה"ג
לשם. חכ"ז ע' 8 ואילך).

36 כקושיית הגר"א כאן*. וראה בחיי כאן
(פסוק ז' – „ועל דרך השכל“) „מנחתו הצאן
שהיא שפלה מכל בעלי חיים“.

* אבל בפשטות אינו קושיא. לכאורה, כי
מכיון שהבל הי' רועה צאן (פסוק ב) הביא
מבכורות צאנו כו'. דלא מצינו חיוב להשתל
ולחפש (ולקנות) מין משובח יותר – מה שאין
בא לידו.

[ובדוגמא לזה מצינו גם בנודר
קרבן³² – „הנודר סתם מביא מן
הגדולים שבמין שנדר“, וכגון „נדר
עולה מן הבקר יביא שור“ (ולא עגל),
שהוא המובחר ב„מין שנדר“; אבל גם
עשיר נודר לכתחילה ממין פחות וזול
יותר (ואפילו עולת עוף³³), עד שאפילו
אם אמר הנודר „הרי עלי עולה“ סתם,
ו„דרך אנשי המקום“ לקרוא לעולת
העוף „עולה סתם“ – מביא עולת עוף].

וצריך להבין: דין „כל חלב לה“
כולל לכאורה גם את החלב והמובחר
מבין המינים שביד האדם להביא
– ולמה פוסקים אנו ש„כל חלב
לה“ פירושו רק „באותו המין שיביא
ממנו“³⁴?

ועל-פי הנ"ל י"ל שהרמב"ם למד
זאת³⁵ מקרבן קין והבל, שהביאו

יש הוספת אלי' (פסחים צו, ב)* – כי ממין למין
אחר אינו מחוייב.

32 בהבא לקמן – ראה רמב"ם ה' מעשה
הקרבנות פט"ז ה"ג ובלח"מ שם.

33 וי"ל שזהו דיוק לשון הש"ס (מנחות קד,
ב. הובא ברש"י עה"ת ויקרא ב, א) „מי דרכו
להביא כו' עני" – היינו שכן הוא הדרך, אבל
אפשר להיות שעשיר ג"כ יביא מנחה.

34 ולהעיר שבש"ע שם ליתא תיבות אלו
(ואף שהשמיט כל הנבא, כנ"ל הערה 29 – הרי
מקום לכללו בהבבא שהביאה).

35 עיני שבעות (טו, א): אילמא ממין גדול
(של בקר ולא של צאן – רש"י) כו' אלא גדולות
במינן (מאותו המין שהיו שהביאו גדולות ולא
קטנות – רש"י). וראה תוד"ה ללמדך שם,

* וי"ל שזהו הטעם שע"ד הרוב הקריבו ק"פ
מן הכבש (תוד"ה מאלי' פסחים ג, ב), ורוב עד כ"כ
– שבסדר קרבן פסחי אף שמתחיל ש„מביא מן
הכבשים או מן העינים“ ממשך וכולל בהאימוריס
גם האלי' (מבלי להקדים (ואם כבש הוא), שאינה
אלא בכבש.

ויש לומר ההסברה בזה:

הנותן שכל דבר ודבר מכל אשר לו שייך לה'.

תוכן ענין, "כל חלב לה" יש לפרשו, שבכך מכיר האדם כי "לה' הארץ ומלואה"³⁷, שהכל שייך לו יתברך, ועל כן מוסר הוא לה' מן (הראשית)³⁸ (המשובח שברשותו)³⁹.

ט. על-פי הנ"ל יובן גם הטעם הפנימי לכך שקין לא בחר מנחתו מן המובחר, "שבאותו המין" (אלא רק מהמין המובחר – פשתן):

ומאחר ש"לה' הארץ ומלואה" כולל כל מה שישנו בעולם, הן מינים יפים ומשובחים והן מינים פשוטים כו', הרי "כל חלב לה" אינו ענין המתייחס רק למינים המשובחים,

רבינו הזקן מבאר בלקוטי-תורה⁴², שקרבן קין מזרע הפשתן היה בדוגמת בגדי בד (פשתים) לבן של כהן גדול ביום הכיפורים, הרומזים על "עולם האחדות"⁴³; וענין האחדות שבבד (שצמיחתו היא באופן של "קנה יחידי מכל גרעין"⁴⁴) אינו ענין של "אחדות מן הפירוד" [על-דרך ארבעה מינים שבלולב, שענין האחדות בהם הוא רק מה ש"גדלים באוהה" וכיוצא בזה, אבל "עצם צמיחתן מחולקים ומפורדים"], אלא זהו ענין של "יחידי בעצם"⁴⁵.

— דאם כן, אין כאן ביטוי של הכרה בבעלותו של ה' בכל⁴⁰ מין ומין בבריאה [וגם, לפי זה נמצא שמי שאין בידו מינים משובחים אינו יכול לקיים "כל חלב לה"⁴¹] —

אלא החיוב הוא לתת לה' "מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין" — מכל מין שרוצה אדם לתת — ובכך מראה

76 וכיון שקין⁴⁶ ביקש להמשיך בחינת יחיד שלמעלה מהתחלקות הפרטים, לא ראה צורך להביא מן המובחר, "שבאותו

(37) לשון הכתוב תהלים כד, א.

(38) ראה חינוך (מצוה יח – בכור) "למען דעת כי הכל שלו כו' וחביב עליו ראשית פרוי כבבת עינו מיד נותנו להקב"ה כו'".

(39) ברמב"ם ושו"ע שם, שהוא כדי "לזכות עצמו יכופ יצרו כו'" — אבל מובן, שאי"ז בשביל כפיית היצר סתם (בלי תוכן מיוחד), כ"א שמכיון שיש בנתינת כל חלב לה' ענין ההכרה דלה' הארץ ומלואה וכי' לכן יש לו לכופ יצרו ע"ז.

(40) להעיר מהפירוש במש"נ רם על כל גוים גו' השמים גו' (אבל באמת) בשמים ובארץ (לקו"ת שה"ש לו, ב, מ, ד, ובכ"מ).

(41) אף שקרבנו מתקבל כמו קרבן עשיר, דא' המרבה וא' הממעיט כו' (מנחות כסופה) — מכיון שלא הי' ביכלתו להרבות (ראה לקו"ש שצויין בהערה 35 (ע' 10)), ועד שיש מעלה בקרבן עני ד, נפש כי תקריב — כאילו הקריב נפשו" (ראה לעיל הערה 33) — מ"מ ע"פ הנ"ל קס"ד שחסר בזה הקיום דכל חלב לה'.

(42) אחרי כח, רע"ג.

(43) להעיר דגבי נהר פישון נאמר, שם האחד, וברש"י לעיל (א, ה) "למה כתב אחד כו' יחיד בעולמו" (אבל ראה דברי דוד ושפ"ח לרש"י שם). וראה זח"א קכה, סע"א (במהנ"ע).

(44) רש"י זבחים יח, ב — הובא בלקו"ת אחרי שם (סע"ב).

(45) ראה בכ"ז עטרת ראש שער יוה"כ פ"ב (וראה גם לקו"ש חייט ע' 359). — וע"פ המבואר יומתק לשון רש"י הנ"ל "קנה יחידי" (ולא "אחד"), וראה הערה 43.

(46) להעיר אשר קין הוא הראשון (שהביא ו) עשה תשובה (מדרש תהלים מזמור ק. ב"ר ספכ"ב) והקב"ה עשאו אות לבעלי תשובה (ב"ר שם, יב) וחקק בו "אתא מן שמא רבא ויקרא" (תיב"ע ד, טו, וראה פרש"י שם). ועליו נאמר קניתי איש את הוי' (ד, א). ועיין בכתהאר"ז מדריגת קין. ואכ"מ.

ומה קין, שהיה במדריגת ההרגש דבחינת יחיד (פשתן), ואעפ"כ, מאחר שע"ז היה אצלו חסרון בהידור להביא מן המובחר (שבאותו המין), אזי לאחרי זה נתקלקל ונפל למטה, ותמורת זה שמנחת הבל תביאנו (לידי קנאת סופרים תרבה חכמה⁵⁰) – להרבות במנחתו (כך שיהיו בה שתי המעלות: הן מין משובח (פשתן) והן המובחר שבמין זה), נפל ונכשל רח"ל בקנאה, עד אשר „ויקם קין אל הבל גו"⁵¹;

על־אחת־כמה־וכמה בכל אחד מאיתנו, שבדאי צריך „להעפיל" תמיד מעלה מעלה בעבודת ה' (כאדם המעפיל לעלות על־גבי הר, שאם יעמוד על מקומו לרגע קטן עלול הוא ליפול למטה רח"ל), ולהוסיף כל העת בהידור מצוה, שכל ענין שבקדושה יהיה „מן הנאה והטוב", ואף „מן היפה המשובח ביותר",

וכאשר יהודי מוסר לה' מן המשובח ביותר שבידו, משלם לו הקב"ה שכרו בכל טוב גשמי ורוחני, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

(משיחות ש"פ בראשית תשל"ה,
יום שמחת תש"ז)

התורם מן היפה על היפה צריך לתרום מן המובחר (שביפה). וראה שלה"ס ס"פ קרח. (50) ב"ב כא, א. כב, רע"א. (51) פסוק ח.

המין" – פעולה המבטאת ומדגישה שישנה התחלקות (מובחר, סתם, גרוע), וכיון שכל מין שבעולם הוא בבעלותו של הקב"ה (כנ"ל ס"ח) מביא האדם את המובחר –

אבל אעפ"כ לא היו מעשיו כפי הכוונה⁴⁷, כיון ששלימות המכוון אינה כל־כך בהרגש אחדות ה' שבבחינת יחיד, המחייבת את האדם להיות מופשט מכל עניני העולם [ואזי נמצא שבעת שיורד ומתלבש בעולם הרי הוא נפרד מאחדותו יתברך], אלא בענין „אחד"⁴⁸, המחייב לתת לה' את „היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו", כנ"ל בארוכה.

י. וזוהי גם ההוראה בעבודת כל אחד ואחד, עד כמה יש להשמר ולהזהר בענין הידור מצוה⁴⁹:

(47) ראה הגהות ללקו"ת שם שנעתקו בהוספות להערות וציונים ללקו"ת (עא, ב – בהוצאת שנת תשכ"ה) – ע"ד חטא קין ע"ד הקבלה (ושם נת' באו"א). ואכ"מ.

(48) כידוע ההפרש דאחד ויחיד (ראה תו"א נה, ב. אמרי בינה שער הק"ש פ"ח ואילך. ועוד). וראה לקו"ש שם סעיף ח' העילוי באחדות זו.

(49) ראה ספרי ס"פ קרח: שאם הפרשתם אותו שלא מן המובחר (שאתם בנשיאות עון. וראה בארוכה לקו"ש חל"ג (ע' 120 ואילך), שהכוונה בזה היא ל"א להענין דתורם מן הרעה על היפה שבש"ס – יבמות פט, ב. וש"נ – כ"א) שגם

